

Bäckarna i Södra Gnisvärds samfällighetsförening lägesbeskrivning och bedömning av åtgärdsbehov

Bakgrund

På uppdrag av samfällighetsföreningens årsstämma i juli 2006 har Anders Burholt, Staffan Calais och Björn Risinger varit bäckkommitté med särskild uppgift att beskriva bäckarna och bedöma åtgärdsbehovet. Genomgången görs mot bakgrund av de nya bestämmelser som gäller för bäckarna enligt förrättningsbeslutet (se bilaga 2) i samband med ombildandet av föreningen 2004.

Hur vi gjorde

En eftermiddag sensommaren 2005 gjorde vi en gemensam besiktning av båda bäckarna från havet och uppströms och antecknade för varje berörd fastighet (fastighetsförteckning – se bilaga 1) vad vi såg. På några av de berörda fastigheterna träffade vi också ägare eller boende, som kunde berätta hur röjningar mm gjorts. I samband med besiktningen noterade vi även våra bedömningar om vilka åtgärder som behövs för att bäckarna skall skötas på det sätt som förrättningsbeslutet säger och som syftar till att vattnet skall rinna fritt.

Sammanfattande bedömning

Bäckkommittén konstaterar att bäckfårorna har mycket olika status på de olika fastigheterna. Vissa delar är mycket välskötta och helt fria från träd och sly medan andra är mycket igenvuxna. Vi noterade också några kulvertar, fårnät och galler, som utgör ett stort riskmoment framförallt i samband med vårfloden. Vi kan inte direkt bedöma om alla längre kulvertar måste tas bort men vi befärar att det kan komma att behövas om vi skall nå den standard som behövs för att ta bort olägenheter för ovanför liggande fastigheter.

Utöver behovet av årlig röjning av sly och vegetation, som i vart fall bör tillämpas på alla berörda fastigheter nedströms Gnisvärdsvägen, menar vi att de främsta prioriteringarna är följande:

Norra bäcken

- 1) 1) Avverkning och bäckrensning på stranden (Tofta S:2). Styrelsen bör få i uppdrag att ta kontakt med strandsamfälligheten för en gemensam arbetsinsats
- 2) 2) Gallring av askbeståndet på Tofta Krokstade 1:43 mellan Gnisvärdsvägen och 1:106.
- 3) 3) Fortsatt övervägande om borttagande alternativt förkortning av kulverten samt borttagande av galler på Tofta Krokstade 1:43.

Södra bäcken

- 1) 1) Avverkning och bäckrensning på stranden (Tofta S:23). Styrelsen bör få i uppdrag att ta kontakt med strandsamfälligheten för en gemensam arbetsinsats
- 2) 2) Avverkning och bäckrensning på Tofta Krokstade 1:35. Styrelsen bör få i uppdrag att projektera en gemensam arbetsinsats i kontakt med berörda rågrannar.
- 3) 3) Rensning av bottensediment på Tofta Krokstade 1:61.
- 4) 4) Fortsatt övervägande om borttagande alternativt förkortning av kulverten på Tofta Krokstade 1:278.

Norra bäcken**Fastighet: Tofta S:2****Beskrivning**

Bäckfåran är kraftigt igenvuxen sedan några årtionden. Västra delen: Salixbuskar växer i hela bäcken och når ställvis 5 meters höjd. En ca 20 årig al. Vidkroniga tallar ca 40 år. Bro nedtill OK. Östra delen: Trumma i betong ca 60 cm diameter i den östra delen – fylld till 1/3 med sediment. Enstaka tallar.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja	Ja	4/5 av alla träd och buskar bör tas bort helt. Enstaka vidkroniga tallar som står fritt från själva bäckfåran sparas. Ordentlig underhållsrensning (ev med maskingrävare vintertid)av rötter och sediment i bäcken.

Fastighet: Tofta Krokstade 1:74**Beskrivning**

Bäcken löper en kort stäcka i hörnet av fastigheten. Jätteloka. En Ask 20 år nära bäckfåran. Fårnät i vägen.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja	Asken fälls	Jättelokan tas bort. Fårnätet lyfts, så att det inte riskerar att hindra grenar som i sin tur hindrar vattenflödet.

Fastighet: Tofta Krokstade 1:43**1) Område inhägnat tillsammans med Tofta Krokstade 1:408****Beskrivning**

Ett halvöppet område med frodig undervegetation. Högre sälgar, videbuskar, skogstry. Älggräs, vildkaprifol. Bäcken går i en stenskodd kanal, ca 1 meter bred, 2 trummor ilagda för att man skall kunna gå över. Besksöta, praktlysing. Längre uppströms: Askar 5-10 år, kornell, syrén. En enkel träbro. Björk 15 år, ask. Staket.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja, särskilt i den stenskodda kanalen	Vissa träd och grövre buskar närmast bäcken tas bort	

2) Området längs stigen mot stranden

Beskrivning

Välvd träbro vid stigen. Galler under bron.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja		Galler under bron tas bort.

3) område inhägnat tillsammans med Tofta Krokstüde1:106

Beskrivning

30 meter kulverterat, diameter 30-40 cm, hönsnät uppströms.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja		Vi kan inte direkt bedöma om alla längre kulvertar måste tas bort men vi befarar att det kan komma att behövas om vi skall nå den standard som behövs för att ta bort olägenheter för ovanför liggande fastigheter. Fortsatta överväganden behövs.

4) bäckfåran mellan Gnisvärdsvägen och Tofta Krokstüde 1:106

Beskrivning

Askbestånd, ställvis mer än 70 år. Även yngre ask, gallrat. Enstaka träd växer i åfåra. Ett dräneringsrör kommer från 1:108. Välgrävd, djup fåra i den del som ligger närmast Gnisvärdsvägen. Mycket slå och många enar närmast vägen.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja, håll även efter slån	Träden i åfåran tas bort	Ta bort enar närmast landsvägen, vilket också förbättrar sikten vid utfart till Gnisvärdsvägen

Gnisvärdsvägen

Beskrivning

Trumma under vägen – diameter ca 50 cm. Slam ca 5-10 cm.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
		-

Fastighet: Tofta Bjärs 3:3

Beskrivning

Bäcken gör en böj över fastigheten och ligger i en djup fåra. Frodig vegetation: Älggräs, fackelblomster, vinbär. En björk nära fåran.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja	Något eller några träd	

Fastighet: Tofta Solbacka 1:1

Beskrivning

Bäckfåran är grävd och går halvdjupt i en kraftigt stenskodd kanal. Grova askar i kanalen. En stenbro med genomsläpp 30 cm brett, 80 cm högt. Vid en gammal traktorväg ytterligare en stenbro, delvis raserad, med ilagt betongrör diam 20 cm.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja	Ja	Grova askar i kanalen – bör kapas

Södra bäcken

Fastighet: Tofta S:23

Beskrivning

Bäckfåran är kraftigt igenvuxen sedan några årtionden. Grova alar, tallar, någon björk. Berberis, skogstry, en rönnoxel, olvon. Några döda träd. Åtskilliga träd i bäckfåran. Liten ek. Askar nära tomtgräns.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja	Ja	70% av alla träd och buskar bör tas bort helt. Enstaka vidkroniga tallar som står fritt från själva bäckfåran sparas. En jätteal sparas, liksom rönnoxel, olvon och ek. Ordentlig underhållsrensning (ev med maskingrävare vintertid)av rötter och sediment i bäcken.

Fastighet: Tofta Krokstade 1:61

Beskrivning

Bäckfåran med frodig vegetation går genom en i övrigt sandig och talldominerad fastighet. Enstaka tallar i närhet av bäcken. Rönnoxel och olvon vid bäcken. Älggräs, sishögar vid bäcken (2 st). Vänderot. Två träbroar, stenbotten nära.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja		Bäcken bör breddas runt fundament till veranda. , Den östra träbron bör höjas (endast 2 dm över botten). Viss sedimentrensning i övre delen av bäckfåran.

Fastighet: Tofta Krokstade 1:278

Beskrivning

Bäckfåran och särskilt södra sidan av bäcken välrojd. Bäckfåran berörs av 2 kulvertar, diameter ca 4 dm, längd 3 m resp 10 m. Fårnät runt hela tomten – bör öppnas varje vinter. Kort träbro med kulvert diam 40 cm.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja		Fårnätet bör öppnas varje vinter för att minska risken för fastnande grenar etc. Vi kan inte direkt bedöma om alla längre kulvertar måste tas bort men vi befarar att det kan komma att behövas om vi skall nå den standard som behövs för att ta bort olägenheter för ovanför liggande fastigheter. Fortsatta överväganden behövs.

Fastighet: Tofta Krokstade 1:149 och gräns mellan Tofta Krokstade 1:149 och 1:311**Beskrivning**

Välrojt fältskikt nära bäcken, dock vissa buskar och små träd nära.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja, röj även bort klenare sly.		

Fastighet: Gräns mellan Tofta Krokstade 1:149 och 1:310**Beskrivning**

Delvis ogenomtränglig sträcka av bäckfåran. Rönn, snöbär, syren, sälg, vide. Granar.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja, även odlade buskar bör tas bort i bäckfåran.		

Fastighet: Gräns mellan Tofta Krokstade 1:405 och 1:168

Beskrivning

Frodig växtlighet i bäckfåran; älggräs. Björk, vide, sälg nära bäcken

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja	Röj sly närmast bäcken.	

Fastighet: Tofta Krokstade 1:35; mellan 1:281 och 1:166

Beskrivning

Bäckfåran är djupt nedskuren genom en höjdsträckning. Mycket svår genomträngligt. 40-årigt blandbestånd av bl.a. tall, gran, sälg, björk, asp och rönn.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja	Ja	70% av alla träd och buskar bör tas bort helt. Enstaka karaktärsträd samt bärande träd och buskar som står fritt från själva bäckfåran sparas. Underhållsrensning av nedfallna grenar och sediment i bäcken.

Fastighet: Gräns mellan Tofta Krokstade 1:35 och 1:159

Beskrivning

Bäckfåran är utträdad och följer fastighetsgränsen. Vattnet står högt. Enstaka grövre lövträd nära bäcken samt vide. Röjs enligt uppgift ca vart 5 år (för myggen).

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja, även vide behöver röjas årligen	Grova träd närmast bäckfåran bör fällas	Ordentlig underhållsrensning (med maskingrävare) av växter och sediment i bäcken i motsvarande utförande som tvärdiket från väster

Fastighet: Gräns mellan Tofta Krokstade 1:35 och 1:386

Beskrivning

Nytt dike grävt från nordväst mot bäcken. Infiltrationsanläggning ansluter. Liten träbro anlagd. I bäcken: kaveldun, starr, fackelblomster.

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
Ja		Underhållsrensning av växter och sediment i bäcken i motsvarande utförande som tvärdiket från väster (manuellt eller med grävare)

Fastighet: Gräns mellan Tofta Krokstade 1:35 och 1:314

Beskrivning

Kulverterat i betong ända från Gnisvärdsvägen ca 60 cm diam

Behov av åtgärder

Årlig röjning av växter och klenare sly	Fällning av träd och grövre sly	Övriga åtgärder
-	-	Bedöms ej möjligt att åtgärda. Kulverten bedöms dock inte påverka någon fastighet nedströms Gnisvärdsvägen negativt.

Bilaga 1 Fastigheter som berörs av bäckarna i Södra Gnisvärds
samfällighetsförening

Norra bäcken, berörda fastigheter från havet och uppströms

Fastighet	Kontaktperson	Adress
Tofta S:2		
Tofta Krokståde 1:74	Georg Enekvist	Gnisvärd Tofta 621 98 Visby
Tofta Krokståde 1:43	Gösta Elvinder	Ravinstigen 15, 5 tr 621 58 Visby
Tofta Krokståde 1:408	Ulla-Britt Helwig	S Kyrkogatan 8 621 56 Visby
Tofta Krokståde 1:106	Kerstin Elvinder	Hästgatan 11 E 621 56 Visby
Tofta Bjärs 3:3	Mellersta Gotlands Baptistförsamling	c/o Bengt Christoffersson Dyple Tofta 621 98 Visby
Tofta Solbacka 1:1	Staffan Calais	Generalsvägen 4 184 51 Österskär

Södra bäcken, berörda fastigheter från havet och uppströms

Tofta S:23		
Tofta Krokståde 1:61	Eva Silvén	Svampvägen 171 122 63 Enskede
Tofta Krokståde 1:278	Johan Werner	Älgvägen 5 181 43 Lidingö
Tofta Krokståde 1:149	Birgitta Unger-Johansson	Snäckmyrsvägen 13 621 98 Visby
Tofta Krokståde 1:311	Alf Carlesäter	Smörblommegränd 11 B 165 72 Hässelby
Tofta Krokståde 1:310	Margaretha Ahlqvist	Häggviksvägen 17 B, 1 tr 191 50 Sollentuna
Tofta Krokståde 1:405	Leif Johansson	Sankt Sigfridsgatan 56 412 66 Göteborg
Tofta Krokståde 1:168	Lisbet Öster	Kastanjegatan 198 621 44 Visby
Tofta Krokståde 1:35	Södra Gnisvärds samfällighetsförening	
Tofta Krokståde 1:281	Erik Lindgren	Österskärsvägen 1 B, 2 tr 184 50 Åkersberga
Tofta Krokståde 1:166	Britt-Mari Greveback	Eugeniagatan 2 621 46 Visby
Tofta Krokståde 1:159	Annette Branting	Släktäktsvägen 16 621 98 Visby
Tofta Krokståde 1:386	Tommy Daun	Strandgatan 28

		621 56 Visby
Tofta Krokstade 1:314	Gunnar Grönlund	Säves väg 8 621 46 Visby

Bilaga 2 Bestämmelser om bäckarna i Södra Gnisvärds samfällighetsförening
(utdrag ur förrättningshandlingarna sid 5 (21) 2004-09-16 Akt 09-TOF-783)

Bäckarna genom området

Bäckarnas strömfåror genom området skall hållas fria från träd, buskar, sly, bråte eller annat som kan hindra vattnets fria rörlighet.

Gång- och vägbro, kulvert eller annan överbyggnad skall byggas så att konstruktionens tvärarea är större än bäckens tvärarea vid den aktuella punkten.

Berörd fastighetsägare svarar i första hand för bäckfårorens underhåll på sin egen fastighet.

Underlåter berörd fastighetsägare att underhålla bäckfåran på sin fastighet äger anläggningssamfälligheten, utan fastighetens hörande, vidtaga de åtgärder som behövs för att garantera vattnets fria rörlighet i strömfåran.